

КРІП

ЧОМУ ВАРТО ВИРОЩУВАТИ ТА СПОЖИВАТИ КРІП

Найпопулярнішою рослиною, що використовується в кулінарії, є **кріп пахучий**. Ця трава відома вже більше 5 тисяч років, сьогодні без неї не можна уявити собі практично жодну страву. Цілющі властивості кропу були відкриті ще ескулапами Стародавнього Єгипту.

Кріп (кріп запашний, кріп пахучий) – однорічна трав'яниста рослина. У дикому стані росте в Південно-Західній та Центральній Азії.

У кулінарії використовують зелень та насіння як ароматичну приправу, додаючи до страв з м'яса, риби, овочів, салатів та маринадів, а в цвітучому стані для соління і маринування овочів.

Кріп має багато **корисних властивостей**, які допомагають для профілактики та боротьбі з хворобами.

Трава і насіння багаті вітамінами, кислотами, мінеральними речовинами, фітонцидами, також кріп містить кумарин, віценін, віск, фосфор, калій, залізо, кальцій, смолу, білок, клітковину, аскорбінову кислоту, вітаміни А, Р, В, РР.

Ефірне масло, яке отримують з рослини – відмінний антисептик. Концентрація активних речовин в насінні кропу значно вища, ніж в зелені.

Незважаючи на позитивну дію кропу на організм, існують й певні обмеження щодо його вживання людьми.

Не можна приймати ліки на основі кропу людям зі зниженим тиском. Це загрожує запамороченням, нудотою і втратою свідомості.

Якщо у людини спостерігається індивідуальна непереносимість або алергічні реакції, перед лікуванням варто провести тест на сумісність.

Якщо кислотність соку, який виділяється шлунком, підвищена або спостерігається його надлишкова секреція, це також є серйозним аргументом проти використання трави і насіння кропу.

Вагітність. У цей період краще обмежити вживання кропу або зовсім відмовитися від нього, щоб не нашкодити малюкові і не спровокувати викидень або передчасні пологи.

Урожайність: від 15 до 25 т з 1 га або до 1,5–2,5 кг з 1 м².

Визрівання: 40–60 і більше днів залежно від різновиду, ґрунтової відміни на ділянці, умов зволоження, підживлення і кількості світла.

Калорійність: 100 грамів листя кропу забезпечує нам 40 ккал, а насіння – 304 ккал.

Хімічний склад: вітаміни А, С, РР, групи В; магній; залізо; мідь; калій; фосфор; селен; багатий на фітонциди та амінокислоти.

Лікувальні властивості кропу

Кріп ефективний в боротьбі з інфекційними захворюваннями завдяки яскраво вираженим бактерицидним властивостям. А також він очищає організм, позбавляючи його від шлаків. Допомагає зняти судоми кінцівок, нормалізувати роботу серця, заспокоює, сприяє полегшенню відходження мокроти з дихальних шляхів, позбавляє від запалень на яснах. Однак найбільш виражену дію застосування прянощі в лікувальних цілях має на шлунково-кишковий тракт, оздоровлюючи його.

Насіння кропу:

- корисне у випадках запорів, нормалізує перистальтику кишечника;
- знімає розлад травлення;
- пригнічує гнильні процеси і відновлює баланс мікрофлори;
- позбавляє від метеоризму;
- покращує апетит;
- нормалізує процес перетравлювання їжі, підвищуючи секрецію шлункового соку;
- підвищує виділення жовчі і підсилює її відтік;
- допомагає за проявів гастриту і печії;
- показано за хронічного коліту, панкреатиту і хвороб печінки.

Настоем з кропового насіння **можна вмиватися і робити примочки**. Це знімає запалення на шкірі, надаючи обличчю рівний здоровий колір.

Для новонароджених кропова водичка – перший засіб для порятунку від кольок, якими страждають майже всі маленькі діти. Приготування її нескладне: треба щіпку насіння заварити у півсклянки води і настояти. Поїти малюка по половинці чайної ложки.

У випадку **запалення очей і ознаках кон'юнктивіту** необхідно змочувати ватяні диски в відварі насіння кропу і прикладати до очей. А також це допомагає, якщо очі втомилися від довгої роботи за комп'ютером.

Настій рекомендований **для зміцнення нервової системи і нормалізації сну**.

Сечогінні властивості допомагають полегшити стан під час циститу, зменшуючи запалення.

ЯК ВИРОЩУВАТИ КРІП

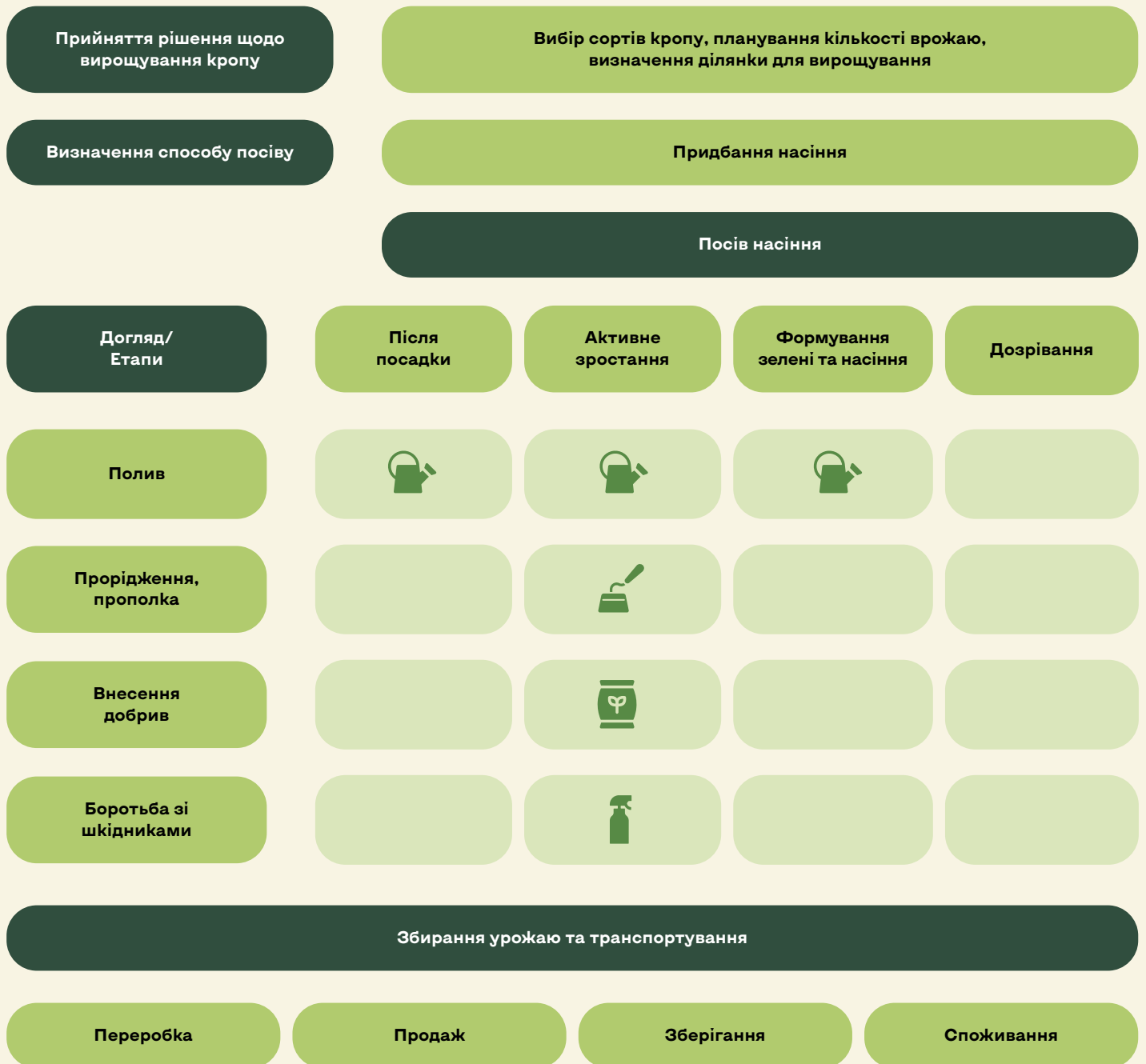
Для того, щоб оцінити скільки кропу потрібно для вашої сім'ї і скільки насіння потрібно для його вирощування – скористайтесь **Овочевим калькулятором** на веб-сайті «Сади Перемоги». А для того, щоб повною мірою осягнути весь процес від вирощування до подальшого використання кропу – скористайтесь алгоритмом зображеним на Рис. 1.

Важливе значення в технології вирощування кропу має вибір ґрунту. На легких піщаних ґрунтах дуже важко забезпечити оптимальний водний режим і достатнє мінеральне живлення. Внесені мінеральні добрива швидко вимиваються, верхні шари ґрунту пересихають. За таких умов кріп швидко йде в стрілку, листки підсихають.

Тому тільки на родючих ґрунтах і за достатнього зволоження одержують урожаї кропу високої якості.

Рис. 1. Кріп: від купівлі насіння до споживання

Під час переорювання ґрунту восени корисно вносити 200 г/м² деревного попелу, 30–40 г/м² амофосу та 25–30 г/м² хлористого калію.

Азотні добрива краще вносити навесні у вигляді аміачної селітри нормою 25–30 г/м². Кріп відзначається швидким ростом. Азот йому потрібен у рівномірній кількості в усі фази росту, фосфор і калій особливо потрібні у фазу формування стебла та квітання.

Поливають кріп рідко, але під час поливу ґрунт добре зволожують.

Насіння, що перезимувало у відкритому ґрунті, сходить краще і швидше, ніж висіяне навесні. В усьому винні ефірні олії, що утруднюють проростання.

Перед тим як висівати кріп весною, **треба підготувати насіння**. Його намочують за 2–3 доби до сівби і щодня змінюють воду, перед сівбою підсушують до сипучості.

При нагоді насіння кропу калібрують, обробляють мікроелементами та мікродобривами для поліпшення його посівних якостей і схожості.

Для отримання раннього врожаю зелені кропу можна виростити розсаду і пересадити її у відкритий ґрунт через 35 діб з моменту сівби. Клопоту більше, але вдасться заощадити насіння і виростити значно більше якісної, густої зелені.

Безрозсадний кріп. Кріп у відкритому ґрунті вирощують в основному безрозсадним способом.

Спосіб сівби – широкорядний (45+5 см) або стрічковий (20+40; 20+20+40 см). У рядку рослини розміщують на відстані 5–10 см.

Якщо застосовують безрозсадний спосіб, то насіння висівають під зиму (коли температура знизиться до 1–3° С) і навесні (у кілька термінів). Із підзимових посівів продукцію одержують на 7–10 днів раніше, ніж від ранньовесняних.

Навесні в перший строк насіння висівають щойно можна вийти в поле, потім через кожні 10–15 діб до липня.

На 1 м² у разі ранньовесняної сівби висівають 0,15–0,2 г, за підзимової і пізньовесняної – 0,2–0,3 г насіння.

Глибина загортання насіння має становити 0,5–1,5 см, у пізніші терміни – 2–3 см (залежно від вологості й механічного складу ґрунту).

За весняної сівби ґрунт ущільнюють. Навесні висівають сухе або намочене насіння.

Сухе насіння дає сходи через 15–20, намочене – через 5–10 діб після сівби залежно від погодних умов.

У фазі першого справжнього листка рослини проривають і залишають на відстані 2–5 см. Вдруге це роблять у фазі 6–7 листків і залишають рослини на відстані 5–10 см, які найкраще розвинулися. Якщо запізнитися з прориванням, рослини витягуються, а продуктивність їх знижується. Зірвані рослини використовують як товарну продукцію кропу.

Після проривання **міжряддя розпушують**. Упродовж вегетації проводять 3–4 розпушування міжрядь і виполюють бур'яни в рядках.

У південних районах посіви 1–2 рази поливають, залежно від погодних умов.

Кріп часто вирощують як ущільнювач інших культур (картоплі, цибулі, моркви), сходи яких з'являються через 20 діб і більше після сівби, а також у широких міжряддях огірків, кабачків, гарбузів тощо.

Кріп у закритому ґрунті. Для вирощування кропу в несезонний період в квартирі або теплиці насіння висівають в ящики або горщики на глибину 1–2 см. Найбільші врожаї збирають за вирощування кропу в касетах. Щойно з'являться сходи, їх потрібно прорідити, залишивши відстань між паростками до 5 см. Сходи обов'язково досвічують світлодіодними або іншими лампами, доводячи світловий день до 14–16 год. на добу. Лише в умовах достатнього світла отримують міцні, густі кушки ароматної зелені.

Можливий також посів кропу взимку:

- завчасно підготовлена грядка звільняється від снігу;
- по її поверхні розкидаються насіння;
- зверху посіви накривають шаром перегною або землею, змішаною з перегноем;
- під час весняного танення снігу насіння втягуються в землю разом з талою водою і незабаром проростають;
- у разі зимової і підзимової посадки кропу бажано навесні накинути на посіви покривний матеріал, закріпивши його по краях. У порівнянні з весняними посадками зелень кропу, посіяного взимку або восени, можна буде зрізати на тиждень-два раніше.

ЯК ВИБРАТИ ЯКІСНЕ НАСІННЯ КРОПУ

Плід у кропу – двосім'янка, яка після досягання і обмолоту розпадається на два напівплоди, які використовуються в якості насіння.

Насіння має 4–5 мм в довжину та 1 мм в товщину, злегка викривлене, з поздовжніми боріздками. Плоди мають приємний специфічний запах, пряний смак.

Маса 1000 насінин має бути не менше ніж 1,4–1,7 г.

Під час вибору насіння в магазині слід орієнтуватися на такі показники:

- Сортова чистота насіння кропу складає – 96%.
- Схожість насіння має бути не менше ніж 55% за вологості 12%.
- Схожість зберігається 3–4 роки, тому насіння має бути не старше – подивіться на місяць і рік фасування та придатності.

Як самому виростити насіння кропу

Технологія вирощування кропу на насіння подібна до технології на товарні цілі.

Підготовка ґрунту – як можна раніше восени, а то й влітку – зразу ж після збирання попередника.

Строк сівби – тільки ранньовесняний. Підзимовий, хоча і дає насіння найвищої якості, але не завжди вдається одержати дружні і рівномірні сходи рослин. За підзимових строків сівби не проводять обробку насіння стимуляторами росту, глибину сівби зменшують, а норму висіву – збільшують.

У насінництві використовують найменшу норму висіву (до 1 г/м²), однорядкову (ширина міжрядь 60–70 см), або стрічкову схеми сівби (20+50 см), що сприяє індивідуальному росту і розвитку рослин.

Оптимальна густина рослин у насінництві – 12 шт/м².

Такі вимоги до ширини міжрядь і густоти дають можливість кропу мати оптимальну площу для живлення і освітлення, а городнику проводити видалення бур'янів, міжрядний обробіток і кілька сортопрочисток.

В умовах дощової погоди на рослинах кропу інтенсивно розвиваються хвороби, проти яких організують відповідну систему захисту.

Цвітіння рослини триває від 20 до 30 діб, що сильно сприяє проявленню різноякісності насіння, що виникає внаслідок різного положення насіння на рослині.

Найкращі посівні якості насіння кропу формуються на пагонах першого порядку.

Враховуючи високий ступінь різноякісності і сильну здатність до осипання, для одержання високоякісного насіння використовують кілька способів збирання насіння. Збирають плоди після побуріння 50% насінин, зрізують зонтики або цілі рослини з плодами, зв'язують у снопики і залишають достигати, потім обмолочують, очищають плоди, за потреби досушують. На невеликих площах у міру досягання найкраще проводити зрізування зонтиків по ярусах. На великих площах скошують, укладають у валки і через 8–10 діб обмолочують.

Зберігають насіння у сухому приміщенні.

Де і як правильно виростити розсаду кропу

Практикують висаджування кущових пізніх сортів розсадним способом. Під час вирощування розсади дотримуйтеся такої послідовності:

- Спочатку необхідно посіяти в березні насіння на розсаду на грядки в теплицю або ящики в домашніх умовах. Після досягнення 2-3 справжніх листочків можна провести пікіровку, яку кріп переносить відмінно.
- Розсада, що має 3-5 листочків, переноситься на відкриту грядку приблизно через місяць після посіву. Пересадка проводиться ввечері або в похмурий день, щоб уникнути пошкодження слабких саджанців променями сонця. Відстань в ряду між паростками залишають 10 см, міжряддя роблять 20-30 см.
- Після посадки здійснюють полив. Протягом декількох днів необхідно захистити ніжну і слабку розсаду від променів сонця. Для цього накривають саджанці папером, агроволокном.

Розсадний спосіб прискорює терміни збору врожаю. З деяких рослин вже через тиждень можна знімати гілочки прянощі.

ЩО ВАРТО І ЩО НЕ СЛІД САДИТИ ПОРУЧ З КРОПОМ

Гарні сусіди для кропу:

- Якщо говорити про рослини, які з кропом вживаються, на перше місце треба поставити всі різновиди капусти – білокачанну, кольрабі, цвітну і т. д. Капуста не дуже світлолюбна і непогано зав'язується в качани в тіні кропових заростей. Головне при цьому – дотримуватися відстані приблизно 30 см між качанами і кущиками кропу.
- На другому місці – кабачки. Вони з кропом настільки не заважають один одному, що сіяти можна щонайближче – всього 20-25 см один від одного.
- На третє місце можна поставити буряк. Вони з кропом дозрівають в настільки різний час, що до часу, коли кріп вже висмикують, буряк ще продовжує набирати масу коренеплоду. В цьому разі прибирання кропу навіть допоможе бурякам, розпушуванням ґрунту.
- Кріп і полуниця можуть рости пліч-о-пліч, але при цьому полуницю краще садити з південної сторони, інакше високі кущики прянощі закриють сонце для низькорослої ягоди.
- Нарешті, ідеально поєднуються кріп і редис. Хоча редис любить тінь, а прянощі потрібно спекотне сонце – дорослі кущі кропу відмінно затінять грядку з редисом. До того ж редис швидко дозріває, залишаючи місце кропу, а під час його збирання додатково спускається земля.

Не варто садити кріп на одній грядці з будь-якими іншими рослинами сімейства зонтичних:

- Морква.
- Кмин.
- Фенхель (він же «кріп аптечний»).
- Аніс.
- Петрушка.

Поганими сусідами для кропу будуть також:

- Кукурудза. Вона не тільки затінить світлолюбний кріп, але ще і висмокче своїм потужним корінням всі поживні речовини і вологу в межах досяжності.

- ➔ Соняшник. Сам по собі він ніяк не впливає на пряність, але сильними стеблами, листям і кошиками затінює всю грядку. Садити поруч з ним кріп можна, тільки якщо немає інших варіантів, та й те, робити це треба лише з південної сторони.
- ➔ Крес-салат. Вони з кропом настільки не підходять один одному, що бажано взагалі садити їх на відстані не менше 3 м один від одного.

ЯК ПРАВИЛЬНО ДОГЛЯДАТИ ЗА КРОПОМ

Якщо ви хочете мати зелень протягом всього весняно-осіннього сезону, слід постійно **підсівати насіння через кожні 2 тижні**. Догляд за сіянцями полягає в поливі, прополці, розпушуванні, проріджуванні (одночасно збір врожаю), підгодівлі, захисту від шкідників.

Полив повинен бути рясним (20–30 л/м²), оскільки за його відсутності смакові якості прянощі знижуються. Бажано поливати увечері або в хмарну погоду. У суху погоду організовують в день 2 поливи. Прополка перша проводиться після вкорінення рослини. Поки сіянець тонкий і слабкий, потрібно частіше звільняти його від бур'янів. Далі за потребою, приблизно через кожні 2 тижні.

Розпушування виконують після вкорінення розсади, рихлять на глибину 5 см для усунення кірки після поливу. Якщо ґрунт пухкий, розпушування не потрібно.

Проріджування кропу проводять обов'язково. Якщо сіянці будуть заважати один одному – вони швидше зацвітають, зростання зелені припиняється.

Добриво бажано вносити попередньо, перед посадкою. Внесення добрив в період вегетації не робиться, підгодівлі потрібні тільки за недостатнього розвитку рослин. Наприклад, якщо ви побачите, що кущик жовтіє, значить, бракує азоту і необхідно внести сечовину – 1 ч.л. на 10 л води, 1% розчин коров'яку. Зверніть увагу на властивість кропу накопичувати нітрати. Як заміну добрив можна використовувати кропив'яний настій, зброджений протягом 5 днів (використовується також як засіб для боротьби з попелицями).

Хвороби кропу:

- ➔ борошниста роса,
- ➔ пероноспороз,
- ➔ фомоз (суха гниль),
- ➔ церкоспоріоз,
- ➔ фузаріоз,
- ➔ вертіцильоз,
- ➔ чорна ніжка.

Шкідники кропу:

- ➔ кропова міль,
- ➔ морквяна листовішка,
- ➔ морквяна муха,
- ➔ смугастий щитник,
- ➔ попелиця.

Кріп, який використовується в їжу, як правило вже на 20–30 день від посадки не обробляється хімічними препаратами для боротьби зі шкідниками і хворобами.

Лише на посівах, які планують збирати на насіння або для консервації, для профілактики і за перших ознак розвитку захворювання кріп обприскують 1%-ю бордоською рідиною або розчином фунгіцидів «Абакус», «Рекс-Дуо», проти шкідників застосовують «Децис», «Фастак» або «БІ-58».

ЯК ЗБИРАТИ УРОЖАЙ КРОПУ

Збирається урожай зелені кропу, зрілих рослин для консервації і насіння. На зелень кріп збирають, коли він досягне висоти 10–12 см, починаючи з 20-ї доби від появи сходів, тобто тільки в молодому віці. Як тільки з'явиться парасолька, для зрізання зелені вже не годиться. Саджанець тоді залишають на насіння, для виготовлення спецій або для використання під час консервації.

Під час збору врожаю кропу дотримуються наступних правил:

- Спочатку проріджують ряди молодих сходів. Під час розвитку до досягнення повної зрілості можна у кропу зняти кілька листочків на їжу, але залишити достатньо для нормального розвитку.
- Перед початком цвітіння видаляється вся рослина з коренем.
- У кущових сортів, у яких парасолька не з'являється до 50 днів, період збору зелені досить тривалий. Спочатку у них обривається нижній ярус кущика, залишається розетка для відростання. Потім вищипуються бічні паростки з пазух, а потім вже збирається весь кущ.
- У деяких пізніх сортів кущ може і не визріти до утворення насіння. У них зелена частина збирається до пізньої осені, до настання приморозків, оскільки підмерзлі рослини погано зберігаються.
- Для зберігання продукцію збирають у суху погоду, очищають від жовтих і зів'ялих листків, зв'язують у пучки і вкладають по 3–4 штуки в поліетиленові мішечки з плівки товщиною 30–60 мк та зав'язують. Температура зберігання кропу має становити 1–3° С, відносна вологість повітря – 80–95%. За таких умов кріп зберігається до 25 діб і довше.
- Для технічних цілей кріп використовують після цвітіння, висмикуючи з корінням.

ЯК ЗБЕРІГАТИ КРІП

У посудині з водою. Щоб зберегти трохи свіжого кропу на невеликий період, необхідно просто залити в склянку (банку) воду, покласти туди зелень та щільно накрити поліетиленовим пакетом. У такому разі кріп можна зберігати 3–5 днів при кімнатній температурі, але обов'язково у темному місці. У холодильнику термін зберігання подовжується до 2 тижнів. Не забувайте через кожен день-два змінювати воду.

Зберігання сушеного кропу. Термін зберігання: від 1 року. Сушений кріп можна використати в якості приправи до різних страв, але не варто його змішувати з іншими спеціями, щоб не змінити аромат та колір зелені. Для сушки зелень промити. Розкласти і просушити за температури 50° С. Висушений кріп розфасувати по скляних або фарфорових банках і щільно накрити кришкою. Зберігати можна як в холодильнику, так і в сухому темному місці.

Зберігання кропу в холодильнику. Щоб кріп під час зберігання в холодильнику зберіг свої корисні властивості на тривалий період, треба знати, як правильно його підготувати:

- Перед тривалим зберіганням в холодильнику, зелень краще не мити – так вона зберігатиметься значно довше. Якщо кріп буде занадто брудний, то можна його протерти сухою ганчіркою;
- Якщо ж вам сильно хочеться очистити від бруду кріп, то замочіть його в посудині, а не під струменем води з крану, а потім просушіть на сухій тканині. В цілому ж бруд можна змити безпосередньо перед вживанням, після зберігання;
- Позбавтеся від пожовклих листочків.

У пластикових контейнерах. Термін зберігання: 7 днів. Є безліч спеціальних контейнерів для зберігання ніжних овочів. Переберіть свіжий кріп, обірвіть жовті гілочки. Промийте зелень під маленьким натиском води з-під крану або в глибокій мисці. Висушіть на сухому рушнику (бажано паперовому). Покладіть в контейнер і помістіть для зберігання в холодильник на нижню полицю.

У скляних банках або поліетиленовому пакеті. Термін зберігання: 1–2 місяці. Не промиваючи зелень кропу, помістіть по пучку в літрову скляну банку (поліетиленовий пакет). Щільно накрийте поліетиленовою кришкою. У разі зберігання в пакеті надуйте його, щоб кріп дихав, і міцно зав'яжіть. Залиште на зберігання в холодильник, на найнижчій полиці. У таких умовах кріп залишається ароматним і зеленим, зберігаються практично усі його вітаміни та корисні властивості.

За допомогою цибулини. Термін зберігання: 1–2 місяці. Переберіть зелень, не мийте її. Покладіть зелень в поліетиленовий пакет. Додайте нарізану четвертинками цибулину. Зав'яжіть пакет, зробіть в ньому дірочки та помістіть в холодильник. Кожні 5 днів міняйте стару цибулину на нову.

Зберігання в морозилці. Термін зберігання: 6–12 місяців. Кращий спосіб зберігання кропу – заморожування, причому цей спосіб зберігання дозволяє зелені утримати свої корисні властивості по максимуму. Промийте зелень в ємності з водою. Позбавтеся від жовтих гілочок та відріжте корені. Складіть кріп в пучок і загорніть в фольгу або харчову плівку. Покладіть в морозилку.

ЯК ПЕРЕРОБЛЯТИ КРІП

Кроповий соус на зиму. Заготівля зелені кропу на зиму в банках – це найбільш простий і швидкий спосіб. Виявляється, з нього можна зробити смачний соус до шашликів, риби або намазати на хліб до борщу і будь-якого супу. Знадобиться:

- Кріп – приблизно 200 г (можна взяти і перерослий кріп разом зі стеблами).
- Часник – 8–10 зубчиків.
- Лимон – 1 шт.
- Олія оливкова – 100 мл.
- Сіль.

Спосіб приготування. Підготуйте гілочки кропу до нарізки. Якщо у вас молодий кріп, то просто наріжте дрібно його ножом. А якщо у вас кріп переріс, то обідріть гілочки і наріжте їх окремо. А ось самі стебла теж наріжте на невеликі частини. Зубчики часнику нарубайте ножом на дрібні частини. У миску викладіть нарізані кріп і часник. Візьміть дрібну тертку і натріть цедру з усього лимона. Ще вичавіть сік одного лимона. Потім посоліть і налейте оливкової олії. Можна і соняшникову олію взяти, але з оливковою смачніше. Потім подрібніть всі інгредієнти блендером. Укладіть кріп на зиму в суху чисту банку, так вона може зберігатися 2–3 місяці. Якщо трохи потемніє, не біда, їсти можна. Кроповий соус закручується кришкою і прибирається в холодильник.

Сушіння кропу в домашніх умовах

Як підготувати кріп до сушіння. Якщо ви плануєте переробляти зелень з власного городу, то необхідно уважно підійти до питання її збору. Найкраще для сушіння використовувати зовсім молоді рослини, які ще не пустили щільну трубку з насінневою парасолькою. Час збору випадає на початок літа. Зрізати кріп з грядки бажано вранці, відразу після сходу роси. Якщо вночі був дощ, навіть невеликий, то цю процедуру краще відкласти на інший час, оскільки зелень буде надмірно вологою, а це може привести до її передчасного псування. З цієї ж причини кріп, зібраний з власного городу, краще не мити. Якщо зелень ви купуєте на ринку, і чистота продукту опинилася під сумнівом, то пучки кропу споліскують під проточною прохолодною водою і ретельно сушать. Для цього підійде вафельний або паперовий рушник. Також, пучок трави можна поставити в склянці на протяг, щоб краплі води з рослини випарувалися.

В якому вигляді сушити кріп. Найкращий спосіб – це засушити гілочки цілком, а потім, вже в сухому вигляді обмолотити тоненькі листочки від грубого стебла. Плюс цього способу в тому, що ефірні масла, що знаходяться в рослині, будуть менше випаровуватися і приправа надовго залишиться ароматною. Якщо все-таки прийнято рішення сушити рослини без стебел, в нарізаному вигляді, то не потрібно прагнути подрібнювати кріп занадто дрібно. Це краще зробити перед самим процесом приготування, перетерши зелень між пальцями.

Сушка на свіжому повітрі. Підготовлену зелень можна сушити в пучках або в подрібненому вигляді. Невеликі пучки, по 5–6 гілочок, фіксують за допомогою нитки до будь-якого навісу,

розташовуючи їх вниз листям. Водночас на місце для сушіння зелені не повинні потрапляти прямі сонячні промені, а саме воно має добре провітрюватися. Подрібнений кріп також сушать в тіні, розташовуючи його невеликим шаром на піддонах або плоских тарілках. Траву зверху можна прикрити марлею, щоб уникнути осідання пилу на заготовку.

Як сушити кріп в духовці. Оскільки в кропі багато ароматичних олій, то сушити цю траву потрібно за максимально низької температури духової шафи, бажано, до 40° С. Занадто висока температура духовки також може призвести до зміни кольору заготовки і втрати її корисних якостей. Кріпну нарізку і гілочки цілком розташовують на деках, що вистилають воценим папером. Дверцята духовки тримають злегка прочиненими. Листи через кожні 30–60 хвилин слід виймати, зелень перемішувати і оглядати її на предмет готовності. Загальний час сушіння може займати від 2 до 4 годин.

Сушимо кріп в електросушарці. Підготовлені листя або гілочки розкладають щільним шаром на піддонах і включають агрегат на режим «Трави». Якщо такого у вашій електросушарці немає, то температуру слід виставити самостійно в межах 40° С. Продукт буде повністю готовий через 3–4 години.

Сушимо кріп в холодильнику. На плоску тарілку викладають тонким шаром подрібнену зелень або невеликі гілочки. Зверху конструкцію прикривають серветкою. Ємність поміщають в плюсовий відсік холодильника на нижню полицю і забувають про неї приблизно на 2–3 тижні. За цей час вся волога з трави випарується і заготовку можна буде перекинути в банки на зберігання.

Як сушити кріп в мікрохвильовці. Нарізку або гілочки розташовують на паперовій тарілці або на плоскій ємності, застеленій паперовою серветкою. Зверху кріп прикривають ще одним шаром тонкого паперу. У такому вигляді зелень відправляють в СВЧ-піч на 3 хвилини роботи за максимальної потужності. Через зазначений час верхню серветку прибирають, а зелень оглядають і перемішують. Якщо є необхідність, то сушіння триває на такому ж режимі ще 2–3 хвилини.

Як перевірити готовність сушеного кропу. Якісно просушений кріп з легкістю перетворюється в дрібний порошок, якщо гілочки спробувати розтерти між пальцями. Якщо ж зелень мнеться, але не ламається – сушку потрібно продовжити.

Зберігати сушений продукт слід в банках з темного скла, щільно закритих кришками, в темному сухому приміщенні. Для зберігання пряної зелені також відмінно підійдуть пакети з застібкою-блискавкою.

Засолювання кропу на зиму. Кріп перебрати. Промити під проточною водою. Обсушити. Прибрати товсті стебла, залишити тільки ніжну зелень. Дрібно нарізати, зважити. Сіль беремо з розрахунку: на 100 грамів кропу 25 грамів солі. Солити можна двома способами:

- ➔ Якщо вага кропу до кілограма. У стерилізовані банки викладаємо: шар кропу, солимо, потім знову кріп і сіль, утрамбуємо і так повторюємо, поки не заповниться банка або не закінчиться кріп і сіль. Прибираємо в холодильник. Через два дні кріп дасть сік і осяде у 2 рази. Перекладаємо в одну банку, закриваємо кришкою. Зберігаємо в холодильнику.
- ➔ Якщо вага кропу більше кілограма. Складаємо кріп в глибоку ємність, засипаємо сіллю і перемішуємо. Це можна зробити руками. На кріп кладемо дощечку і гніт. Прибираємо в прохолодне місце. Через два дні щільно розкладаємо по стерилізованих банках, закриваємо кришками. Зберігаємо в холодильнику.

Використовуйте будь-який варіант засолювання кропу, і взимку у вас на столі завжди буде ароматний кріп!

